

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра теорії та методики фізичної культури і спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

О.І. Гура

2017 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	БАКАЛАВР	МАГІСТР
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	017 Фізична культура і спорт	017 Фізична культура і спорт
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА	Фізичне виховання	Фізичне виховання
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	Бакалавр фізичної культури і спорту	Магістр фізичної культури і спорту
ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ	Вчитель фізичної культури	Викладач фізичного виховання

Запоріжжя, 2017

РОЗРОБЛЕНО кафедрою теорії та методики фізичної культури і спорту
факультету фізичного виховання Запорізького національного університету

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Конох А.П., завідувач кафедри ТМФКіС, д.п.н., професор.
Соколова О.В., доцент кафедри ТМФКіС, к.н.фіз.вих.

ОБГОВОРЕНО ТА РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ КАФЕДРОЮ _____
«10 » травня 2017 р., протокол № 10а.

Завідувач кафедри _____ ТМФКіС _____
_ професор _____ Конох А.П. _____
(вчене звання, посада) (підпис) (ПІБ)

Схвалено науково-методичною радою _ фізичного виховання _ факультету
Проголошено від «22» травня 2017 р. № 12.

Голова НМР _____ Лукоянова К.В.
(підпис) (ПІБ)

ВСТУП

Наскрізна програма практики є основним навчально-методичним документом, що забезпечує комплексний підхід до організації практичної підготовки, системність, безперервність та послідовність змісту і завдань навчальних і виробничих практик спеціальності 017 Фізична культура і спорт освітньої програми Фізичне виховання.

Наскрізна програма практичної підготовки складена на основі освітньо-професійної програми (Пр. № 11 від 30. 05. 2017 р. Вченої ради ЗНУ) та відповідає стандартам вищої освіти спеціальності 017 Фізична культура і спорт .

Комплекс навчальних і виробничих практик спрямований на формування умінь, навичок, компетенцій, що відповідають кваліфікації, яку отримує здобувач вищої освіти на кожному освітньому рівні та дає можливість займати відповідні посади

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти (шостий рівень НРК України)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	01 Освіта
Спеціальність	017 Фізична культура і спорт
Освітня програма	Фізичне виховання
Кваліфікація освіти, що присвоюється	Бакалавр фізичної культури і спорту
Кваліфікація професійна	Вчитель фізичної культури

№ п/п	Вид практики	Обсяг кредитів	Місце проведення практики (організації, підприємства, установи)	Первинна посада, за якою проходить практика	Вміння, (компетентності, якими повинен оволодіти студент)
1	Навчальна: педагогічна практика	3	Загальноосвітні навчальні заклади 1-3 ступеня	Студент-практикант Помічник вчителя фізичної культури	-Використовувати головні теоретико-методичні положення при плануванні та реалізації процесу фізичного виховання учнів молодшого шкільного віку; -Методично грамотно застосовувати методи і засоби при вирішенні завдань процесу навчання, добирати принципи фізичного виховання молодших школярів; -Володіти методикою

					<p>розвитку фізичних якостей школярів у відповідності з віковими, статевими та індивідуальними можливостями;</p> <p>-Здійснювати контроль за рівнем фізичної підготовленості та за функціональним станом молодших школярів;</p> <p>-Організовувати і проводити різноманітні заходи фізичного виховання з дітьми 1-4 класів.</p>
2	Табірний збір: навчальна практика зі спортивно-оздоровчого туризму	3	ЗНУ Факультет фізичного виховання (згідно паспорту туристського походу)	Студент-практикант Керівник туристського гуртка	<p>-Складати плани проведення туристських походів;</p> <p>-Організовувати походи та екскурсії;</p> <p>-Орієнтуватися на місцевості,</p> <p>-Виконувати правила безпеки;</p> <p>-Розпалювати багаття з природного матеріалу;</p> <p>-Вирішувати практичні завдання організаційної педагогічної і науково-методичної роботи з туризму;</p> <p>-Виконувати розрядні нормативи по спортивному туризму;</p> <p>-Проводити заходи спортивно-оздоровчого туризму;</p> <p>-Правильно розташовувати табір в умовах спортивного походу;</p> <p>-Брати участь у туристичних походах і подорожах, дотримуючись техніки безпеки.</p> <p>-Правильно та безпечно організовувати переправи через складні ділянки маршруту;</p> <p>-Правильно та цікаво організовувати дозвілля учасників туристської</p>

					подорожі.
3	Виробнича: педагогічна практика	7,5	Загальноосвіт ні навчальні заклади 1-3 ступеня	Студент- практикант Вчитель фізичної культури	-Використовувати головні теоретико- методичні положення при плануванні та реалізації процесу фізичного виховання школярів молодшої і середньої вікової групи; -При вирішенні завдань процесу навчання методично грамотно застосовувати методи і засоби добирати принципи фізичного виховання дітей молодшого і середнього шкільного віку; -Володіти методикою розвитку фізичних якостей школярів молодшої і середньої вікової групи у відповідності з віковими, статевими та індивідуальними можливостями; -Здійснювати контроль за рівнем фізичної підготовленості та за функціональним станом школярів молодшої і середньої вікової групи; -Організовувати і проводити різноманітні заходи фізичного виховання з учнями молодшого і середнього шкільного віку.
4	Виробнича: педагогічна за профілем майбутньої роботи	7,5	Загальноосвіт ні навчальні заклади 1-3 ступеня	Студент- практикант Вчитель фізичної культури	-Використовувати головні теоретико- методичні положення при плануванні та реалізації процесу фізичного виховання учнів старшого шкільного віку; -При вирішенні завдань процесу навчання методично грамотно застосовувати методи і

					засоби навчання, реалізовувати принципи фізичного виховання учнів 9-11 класів; -Володіти методикою розвитку фізичних якостей школярів у відповідності з віковими, статевими та індивідуальними можливостями; -Здійснювати контроль за рівнем фізичної підготовленості та за функціональним станом учнів старшого шкільного віку; -Організовувати і проводити різноманітні заходи фізичного виховання з учнями старшого шкільного віку.
--	--	--	--	--	---

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Практика студентів Запорізького національного університету є важливою складовою підготовки висококваліфікованих кадрів.

Нормативне забезпечення проведення практик:

- Про вищу освіту: Закон України.
- Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів в Україні: Наказ Міністерства освіти і науки України.
- Освітньо-професійні програми, освітньо-кваліфікаційні характеристики, Державні стандарти.
- Робочі навчальні плани зі спеціальностей.
- Програми практик.
- Інструкції, які враховують особливості навчання з конкретної спеціальності чи спеціалізації.
- Інструкції з охорони праці та навколишнього середовища.

Отже основною метою практики є ознайомлення студентів з основними напрямками роботи загальноосвітнього навчального закладу 1-3 ступеня, функціональними обов'язками посадових осіб, а також елементарними уявленнями про педагогічну професію і на цій основі формування інтересу до своєї майбутньої спеціальності; набуття та закріплення студентами практичних умінь та навичок організації та методики проведення уроків з фізичної культури, фізкультурно-оздоровчої та позакласної роботи зі школярами усіх вікових груп; закріплення засвоєного навчального матеріалу та формування у студентів професійних вмінь та навичок, необхідних для проведення різних організаційних форм фізичного виховання з дітьми різного шкільного віку.

Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до різних освітніх та кваліфікаційних рівнів: бакалавр, магістр.

Перелік усіх видів практик для кожної спеціальності або спеціалізації, їх форми, тривалість і терміни проведення визначаються в навчальних планах.

На молодших курсах одним із завдань практики є оволодіння студентами професією, що відповідає фаху навчання.

Заключною ланкою практичної підготовки є переддипломна практика студентів, яка проводиться перед виконанням кваліфікаційної роботи або дипломного проекту. Під час цієї практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану, добирається фактичний матеріал для виконання кваліфікаційної роботи, дипломного проекту або складання державних екзаменів.

Навчальна: педагогічна практика

Метою навчальної педагогічної практики є ознайомлення студентів з основними напрямками роботи загальноосвітнього навчального закладу 1-3 ступеня, функціональними обов'язків посадових осіб навчального закладу, а також елементарними уявленнями про педагогічну професію і на цій основі формування інтересу до своєї майбутньої спеціальності.

Завдання практики:

1. Ознайомлення студентів з навчально-виховним процесом з фізичного виховання.
2. Ознайомлення студентів з матеріально-технічною базою з фізичного виховання.
3. Формування навиків проведення фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі навчального дня школи.
4. Формування навиків помічника вчителя фізичної культури.

Навчання студентів спостереженню й аналізу навчально-виховного процесу з фізичного виховання.

Табірний збір: навчальна практика зі спортивно-оздоровчого туризму

Мета - забезпечити глибоку теоретичну і практичну підготовку студентів з питань організації проведення позашкільної роботи а також організації спортивного туризму.

Завдання практики зі спортивно-оздоровчого туризму:

1. Розвиток професійного інтересу у студентів до зазначеної сфери діяльності;
2. Формування у студентів науково-обґрунтованих поглядів і переконань, знань, умінь, навиків, необхідних для майбутньої професійної діяльності в сфері фізичної культури з напрямку спортивний туризм;
3. Засвоїти методику організації і проведення туристичних походів, екскурсій, спортивних змагань, тощо;
4. Удосконалення спортивно-педагогічної майстерності в спортивних видах туризму.

Виробнича: педагогічна практика

Мета практики – набуття та закріплення студентами практичних умінь та навичок організації та методики проведення уроків з фізичної культури, фізкультурно-оздоровчої та позакласної роботи зі школярами молодших і середніх вікових груп.

Завдання виробничої педагогічної практики:

1. Поглиблення та закріплення отриманих студентами знань, формування умінь їх практичного застосування при рішенні конкретних педагогічних задач;
2. Формування та розвиток педагогічних вмінь, навичок та професійно значущих якостей особистості;
3. Виховання у студентів стійкого інтересу до професії викладача фізичної культури, потреби у педагогічній самоосвіті, вироблення творчого підходу до самостійної педагогічної діяльності;
4. Ознайомлення студентів з передовим досвідом роботи з фізичного виховання у школі та навчити їх використовувати цей досвід у самостійній роботі.

Виробнича: педагогічна за профілем майбутньої роботи

Мета практики – набуття та закріплення студентами практичних умінь та навичок організації та методики проведення уроків з фізичної культури, фізкультурно-оздоровчої та позакласної роботи зі школярами старшої вікової групи.

Завдання виробничої педагогічної практики за профілем майбутньої роботи:

1. Поглиблення та закріплення отриманих студентами знань, формування умінь їх практичного застосування при рішенні конкретних педагогічних задач;
2. Формування та розвиток педагогічних вмінь, навичок та професійно значущих якостей особистості;
3. Виховання у студентів стійкого інтересу до професії викладача фізичної культури, потреби у педагогічній самоосвіті, вироблення творчого підходу до самостійної педагогічної діяльності;
4. Ознайомлення студентів з передовим досвідом роботи з фізичного виховання у школі та навчити їх використовувати цей досвід у самостійній роботі.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст всіх практик визначається наскрізною програмою і робочою програмою практики. Робочі програми практик складаються керівниками практик, затверджуються кафедрою, відповідальною за проведення практики, науково-методичною радою факультету фізичного виховання та вченою радою факультету фізичного виховання Запорізького національного університету.

Навчальна: педагогічна практика

Першим етапом у системі практичної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури є навчальна педагогічна практика, передбачена для студентів 2 курсу. Студенти напряму підготовки «Фізичне виховання» проходять навчальну практику у загальноосвітніх закладах на другому курсі в III семестрі на посаді помічника вчителя фізичної культури (тривалість практики 2 тижні).

Зміст роботи складається з наступних розділів.

Організаційна робота:

1. Участь в установчій та заключній конференціях
2. Ознайомлення зі школою (співбесіда з вчителем фізичної культури, ознайомлення з умовами проведення занять з фізичної культури, обладнанням, інвентарем, спортивним залом і спортивним майданчиком, організацією навчально-виховної і позакласної роботи з фізичного виховання).
3. Підготовка документації (складання документів планування роботи практиканта на період практики, навчально-виховної і позакласної роботи з фізичного виховання, оформлення документів звітності)

Навчально-методична та позакласна робота:

1. Перегляд уроків фізичної культури, проведених вчителем з різновіковим контингентом школярів;
2. Перегляд і аналіз уроків фізичної культури, проведених студентами-практикантами;
3. Складання комплексів фізкультурних вправ та проведення їх у 1-4 класах ;
4. Організація і проведення рухливих перерв зі школярами молодших класів;
5. Виконання функцій і обов'язків помічника вчителя фізичної культури під час проведення уроків (проведення підготовчої та заключної частин уроку, підготовка місць занять, організація роботи підгруп, які займаються за завданням вчителя, контроль за правильністю техніки виконання окремих вправ, проведення рухливих ігор, естафет, участь у суддівстві);
6. Самостійне проведення уроку фізичної культури у 1-4 класах ; виконання завдань учителя фізичної культури з організації і проведення заходів з фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи у режимі навчального і подовженого дня школи;
7. Організація і проведення спортивної години, фізкультурного свята у позаурочний час зі школярами 1-4 класів;
8. Участь у організації і проведенні планових змагань з різних видів спорту.

Табірний збір: навчальна практика зі спортивно-оздоровчого туризму

Навчальна практика є першим і важливим етапом входження студентів до навчального процесу у вищому навчальному закладі з метою формування в них активного

ставлення до здобуття високого рівня наукових і професійних знань, умінь і навичок для майбутньої практичної діяльності в галузі фізичної культури і туризму.

Навчальна практика зі спортивно-оздоровчого туризму проводиться на другому курсі денного відділення факультету фізичного виховання.

Проведення практик, зокрема навчальної практики є одним із важливих напрямків професійної підготовки майбутніх фахівців з напрямку підготовки «фізичне виховання». Особливе місце займає навчальна педагогічна практика зі спортивно-оздоровчого туризму, оскільки саме з неї розпочинається засвоєння майбутніми фахівцями практичних навичок та умінь зі спортивно-оздоровчого туризму, безпосереднє знайомство з майбутньою професійною діяльністю. Навчальна практика проводиться серед студентів другого курсу з відривом від навчання протягом двох тижнів.

Під час навчальної практики студенти ознайомлюються з кваліфікаційними вимогами до фахівців за обраною спеціальністю, основними видами, завданнями та змістом діяльності.

Виробнича: педагогічна практика

Виробнича педагогічна практика є складовою частиною навчального плану для спеціальності фізичне виховання. Програма виробничої педагогічної практики спрямована на підготовку спеціалістів з фізичної культури та спорту. Студенти проходять виробничу педагогічну практику у загальноосвітніх навчальних закладах на третьому курсі в VI семестрі – денне відділення і на V курсі в IX семестрі – заочне відділення на посаді вчителя фізичної культури 1 – 9 класів.

У системі професійної підготовки спеціалістів з фізичної культури та спорту вирішальна роль належить виробничій практиці зі спеціальності, яка проводиться у загальноосвітніх навчальних закладах. Вона є поєднуючою ланкою між теоретичним навчанням та самостійною роботою студентів, озброює їх досвідом практичної педагогічної діяльності.

Основною умовою ефективності практики є реалізація принципів теоретичної обґрунтованості, комплексного підходу до її змісту та організації, безперервності, систематичності.

Студенти проходять виробничу педагогічну практику згідно програми з педагогічної практики та виконують завдання з теорії та методики фізичного виховання. Загальноосвітній навчальний заклад для проходження виробничої педагогічної практики студенти обирають за власним бажанням (за місцем роботи, місцем проживання) і за наявністю відповідного запиту, який погоджується на засіданні кафедри.

Виробнича: педагогічна за профілем майбутньої роботи

Зміст програми орієнтований на те, що студенти повинні узагальнювати, комплексно застосовувати придбані уміння і навички фундаментальних, психолого-педагогічних, медико-біологічних дисциплін, та циклу дисциплін професійної та практичної підготовки при роботі з учнями старшої вікової групи в процесі фізичного виховання.

Програма практики студентів в загальноосвітніх навчальних закладах 1-3 ступеня дає можливість познайомитися з різними видами діяльності вчителя фізичної культури: навчальною, виховною, методичною. Вона є зв'язним ланцюгом між професійною роботою, теоретичним і практичним навчанням студентів.

Підготовкою студентів до практики займаються викладачі фундаментальних дисциплін та циклу дисциплін професійної та практичної підготовки, які особливу увагу приділяють формуванню умінь та навичок особливостей фахової діяльності.

У студентів сформовані основи знань, умінь і навичок у складанні документів, пов'язаних з педагогічною діяльністю. Студенти володіють умінням здійснювати різноманітні форми контролю за ходом проведення навчально-тренувального заняття; організовувати і проводити фізкультурно-оздоровчі заходи, спортивні змагання; надавати допомогу у підготовці збірних команд шкіл для змагань, організовувати спортивні вечори чи спортивні свята, особисто приймаючи участь у них.

КОНТРОЛЬ ЗА ПРОХОДЖЕННЯМ ПРАКТИКИ

Контроль за роботою студентів під час практики здійснюють:

- *від університету*: методисти від кафедр, керівники практики, які відповідають за організацію практики, завідувачі кафедр, які забезпечують проведення практики, заступник декана з навчальної роботи факультету фізичного виховання, декан факультету фізичного виховання;
- *від бази практики*: керівник практики від бази практики.

Види та форми поточного та підсумкового контролю визначаються робочими програмами практик.

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Основними видами звітної документації є звіт студента про проходження практики та щоденник практики. Інші види звітної документації визначаються робочими програмами практик, за пропозиціями випускових кафедр та затверджуються радами факультетів.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Критерії оцінювання роботи студентів під час проходження практик визначаються робочими програмами практик. Підсумки практик підводяться керівниками практики від кафедр на підставі оцінювання роботи студентів на базах практик, оформлення звітної документації та захисту звітів. Оголошення оцінок за проходження практик відбувається на підсумкових конференціях. Результати практик обговорюються на засіданнях кафедр, науково-методичної та вченої ради факультету фізичного виховання.